

Komunikacja między uczestnikami szkolnej społeczności w czasach pandemii

Relacja nauczyciel-uczeń

Relacje rówieśnicze

Relacja nauczyciel-rodzic

Obszary relacji, o które należy zadbać w edukacji zdalnej

- **NAUCZYCIEL-UCZEŃ**: w kontekście dydaktyki, oddziaływań wychowawczych oraz w kontekście sytuacji problemowych
- **UCZEŃ-UCZEŃ**: klasa jako wspólnota, przeciwdziałanie wykluczeniom, budowanie tożsamości zespołu
- **NAUCZYCIEL- RODZIC**: ustalenie wspólnego celu, sposobów działania, przepływu informacji, udzielania sobie nawzajem wsparcia

Komunikacja przez media

- Ograniczony do słowa pisanego (teksty wysyłane mailem, poprzez smsy, WhatsAppa, Messegera)
- Uwzględniający przekaz wizualny (przesyłanie zdjęć, filmów)
- Łączenie się przez komunikatory wideo, umożliwiające wzajemne widzenie się
- Sposoby komunikacji różnią się poziomem otwartości i obecnością społeczną nauczyciela.

W zależności od tego, co chce osiągnąć, nauczyciel może dobrać odpowiednie narzędzia.

Relacje nauczyciel – uczeń w czasie edukacji zdalnej

- W nauczaniu zdalnym ważniejsze jest nauczenie ucznia, jak ma się uczyć niż ile się nauczy.
- Współpraca i wymiana informacji z rodzicem jest niezbędna, bo to on czuwa nad realizacją zadań i może wpływać na motywację do pracy swojego dziecka.
- Informacje uzyskane od rodzica mogą pomóc nauczycielowi lepiej poznać potrzeby ucznia, są szansą na znalezienie rozwiązań trudnych sytuacji
- Z rodzicem ustala się aktywny sposób przekazywania informacji: smsy, dyżury na Skype itp.)

Relacja nauczyciel-uczeń

- Jest istotna w kontekście dydaktyki
- Jest istotna w kwestii dydaktyki i profilaktyki
- Jest istotna w przeciwdziałaniu wykluczeniu ucznia z grupy

W sytuacji edukacji zdalnej dużo trudniej jest budować taką relację.

Relacja nauczyciel-uczeń (propozycje rozwiązań)

- Powrót do doświadczeń sprzed pandemii: dzielenie się wspomnieniami, zdjęciami, filmikami z wydarzeń. Jest to uświadamianie uczniom ciągłości relacji.
- Przypomnienie różnych pozytywnych doświadczeń: osiągnięć ucznia, jego prac na rzecz szkoły, pomocy innym. W ten sposób uczeń zda sobie sprawę, że nie jest spostrzegany przez nauczyciela tylko w kontekście porażek w nauce.

Relacja nauczyciel-uczeń (propozycje rozwiązań)

- Pokazywanie uczniom dobrego przykładu jak dbać o siebie, dzielenie się radami, pomysłami, co robić, żeby lepiej się czuć.
- Zadbanie o to, by komunikacja z uczniami była pełna humoru (ale nie sarkazmu!). Humor buduje relacje i pozytywny stan emocjonalny

Relacja nauczyciel-uczeń (propozycje rozwiązań)

- Pokazywanie przez nauczyciela fragmentów jego codzienności (na przykład filmu ze zwierzęciem, zdjęć wykonanych podczas domowej czynności itp.). O to samo można poprosić uczniów, podsuwając im konkretne tematy (na przykład podtrzymanie więzi, budzenie pozytywnych emocji i poczucia, że „świat nie stanął w miejscu”).

Relacje rówieśnicze

Jak utrzymać wspólnotę klasy gdy uczniowie nie mogą spotkać się "face to face"?

- Proponowanie pracy w parach lub małych grupach przy zadaniach wymagających rzeczywistej interakcji pomiędzy uczniami (np. każdy uczeń samodzielnie odpowiada na zadanie, ale grupa wspólnie przygotowuje ostateczną odpowiedź uwzględniającą rozwiązania każdego jej członka; skonstruowanie wspólnie opowiadania, scenariusza przedstawienia itp. i opowiedzenie o tym, kto jaką część wykonał).

Relacje rówieśnicze

Jak utrzymać wspólnotę klasy gdy uczniowie nie mogą spotkać się "face to face"?

- Proponowanie edukacji rówieśniczej – uczeń (lub grupa uczniów) przygotowuje materiały lub zajęcia edukacyjne dla innych (na przykład młodszych uczniów).
- Celebrowanie uroczystości uczniów (imienin, urodzin), przygotowywanie wspólnego prezentu.

Relacje rówieśnicze

Jak nauczyciel może pomóc uczniom

- Pokierowanie uczniami tak, by uczniowie jako wspólnota przygotowali coś dla innych (na przykład dla uczniów innej klasy, dzieci lub osób niepełnosprawnych potrzebujących pomocy).
- Dbanie o netykietę podczas spotkań on - line, wzajemny szacunek, uważne słuchanie innych, poprzez ustalenie z uczniami zasad i konsekwentne ich egzekwowanie.

Relacja nauczyciel-rodzic w czasie pandemii

- Pandemia może być szansą na nowe otwarcie w relacji.
- Obecnie wszyscy mają podobne doświadczenia i przeżywają podobne emocje. Dzięki temu łatwiej jest o wzajemne zrozumienie.
- Wielu rodziców czuje się zagubionych, potrzebują wsparcia i są bardziej niż przed epidemią gotowi do skorzystania z pomocy nauczyciela.
- Osoby połączone wspólnym celem, jakim jest dobro dziecka w sytuacji trudnej są bardziej otwarte na współpracę.

Relacja nauczyciel-rodzic w czasie pandemii

- Wspólne mierzenie się z przeciwnościami w relacji nauczyciel-rodzice, wsparcie rodziców przez nauczyciela poprzez zainteresowanie sytuacją rodziny, wysłuchanie, dzielenie się uwagą, empatia, szacunek, szczerłość są najważniejsze.
- Jeśli sytuacja tego wymaga nauczyciel powinien zachęcić rodzica do skorzystania z profesjonalnej pomocy.

Relacja nauczyciel-rodzic najważniejsze cele w sytuacji pandemii

- Ustalenie wspólnych sposobów działania
- Dbanie o rzetelny przepływ informacji
- Podtrzymywanie ciągłej komunikacji
- Udzielanie sobie wzajemnego wsparcia

Relacja nauczyciel-rodzic

najważniejsze cele w sytuacji pandemii

Nauczyciel i rodzic mają ten sam wspólny cel – jest nim dobro dziecka!

Do nauczyciela powinno należeć zainicjowanie kontaktu poza głównym tematem rozmowy. Mogą to być pytania o samopoczucie, wymiana informacji o sposobach codziennego radzenia sobie z niedogodnościami, o występujące trudności, porażki i sukcesy. Może to dać szansę na lepsze poznanie siebie nawzajem, swoich oczekiwań, środowiska w którym przebywa uczeń, a w konsekwencji możliwość stworzenia uczniowi lepszych warunków do nauki.

Słowo od autorki

Ta krótka prezentacja (przygotowana na podstawie artykułu autorstwa W. Poleszaka i J. Pyżalskiego pt. „Relacje przede wszystkim – nawet jeśli obecnie jedynie zapośredniczone”), powstała pod wpływem moich zapośredniczonych kontaktów z uczniami, ich rodzicami i nauczycielami, którzy zdalnie ich uczą. Jeśli choć trochę przyczyni się do lepszego wzajemnego zrozumienia uczestników tej zdalnej szkolnej społeczności to będę miała poczucie dobrze odrobionego zadania zdalnego psychologa.

Małgorzata Janiszewska

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych nr 1